

Sygn. akt **III AUa 1669/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)

Protokolant: insp.ds.biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 r. w Poznaniu

sprawy **Szpital w P. im. prof.S. D. S.A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanych : E. N., K. O., D. P., M. O., A. T., M. P., B. P., K. K., E. P., E. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Szpitala w P. im. prof. S. D. S.A.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 czerwca 2014 r. sygn. akt VII U 5313/13

1. oddała apelację;

2. zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 1200 zł tytułem zwrotu

kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Ewa Cyran
-------------------------------------	-------------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 31 lipca 2013 roku nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.), art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, że przychód osiągnięty przez **E. N., M. O., K. K., E. K., M. P., D. P., E. P., K. O., A. T. i B. P.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u

płatnika składek: **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o. o. z siedzibą w P. ul. (...)** stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

1. W przypadku E. N.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
08-2010	2 310,44 zł	2 310,44 zł	1 993,68 zł
12-2010	2 690,44 zł	2 690,44 zł	2 321,57 zł
07-2011	2 350,44 zł	2 350,44 zł	2 028,18 zł
11-2011	2 358,35 zł	2 358,35 zł	2 342,05 zł
08-2012	2 380,44 zł	2 380,44 zł	2 054,08 zł
11-2012	3 010,44 zł	3 010,44 zł	2 597,70 zł

2. W przypadku M. O.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
07-2010	3 000,03 zł	3 000,03 zł	2 588,73 zł
12-2010	3 460,03 zł	3 460,03 zł	2 985,66 zł
11-2011	3 460,03 zł	3 460,03 zł	2 985,66 zł
01-2012	1 640,01 zł	1 640,01 zł	1415,16 zł
06-2012	3 004,65 zł	3 004,65 zł	2 592,71 zł
11-2012	3 460,03 zł	3 460,03 zł	2 985,66 zł

3. W przypadku K. K.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
08-2010	2 344,85 zł	2 344,85 zł	2 023,38 zł
12-2010	2 804,85 zł	2 804,85 zł	2 420,31 zł
08-2011	2 364,85 zł	2 364,85 zł	2 040,63 zł
11-2011	2 804,85 zł	2 804,85 zł	2 420,31 zł
08-2012	2 364,85 zł	2 364,85 zł	2 040,63 zł
11-2012	2 904,85 zł	2 904,85 zł	2 506,60 zł

4. W przypadku E. K.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
07-2010	3 132,45 zł	3 132,45 zł	2 702,99 zł
12-2010	3 764,98 zł	3 764,98 zł	3 248,81 zł
08-2011	3 385,44 zł	3 385,44 zł	2 921,30 zł
11-2011	3 687,82 zł	3 687,82 zł	3 182,22 zł
07-2012	3 332,31 zł	3 332,31 zł	2 875,45 zł
11-2012	3 703,44 zł	3 703,44 zł	3 195,70 zł

5. W przypadku M. P.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
-----------------	------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------

11-2010	4 093,24 zł	4 093,24 zł	3 532,06 zł
12-2010	4 473,24 zł	4 473,24 zł	3 859,96 zł
07-2011	4 113,24 zł	4 113,24 zł	3 549,32 zł
11-2011	3 698,60 zł	3 698,60 zł	3 760,52 zł
10-2012	4 113,24 zł	4 113,24 zł	3 549,32 zł
11-2012	4 473,24 zł	4 473,24 zł	3 859,96 zł

6. W przypadku D. P.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
08-2010	2 060,54 zł	2 060,54 zł	1 778,05 zł
12-2010	2 518,72 zł	2 518,72 zł	2 173,40 zł
05-2011	1 734,48 zł	1 734,48 zł	1 719,98 zł

7. W przypadku E. P.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
12-2010	4 622,74 zł	4 622,74 zł	3 988,96 zł
04-2011	240,00 zł	240,00 zł	207,10 zł

8. W przypadku K. O.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne

08-2012	2 410,00 zł	2 410,00 zł	2 079,58 zł
11-2012	2 650,00 zł	2 650,00 zł	2 286,68 zł

9. W przypadku A. T.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
12-2010	1 237,38 zł	4 128,32 zł	3 887,85 zł
11-2011	3 906,73 zł	3 906,73 zł	3 371,12 zł
01-2012	260,00 zł	260,00 zł	224,35 zł

10. W przypadku B. P.:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
09-2010	1 677,18 zł	1 677,18 zł	1 447,24 zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez zainteresowanych z tytułu wypłaconych pracownikom świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Odwołania od powyżej opisanych decyzji wywiódł płatnik składek, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o. o. w P., zaskarżając ją w całości i zarzucając :

- naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, polegające na błędnej jego wykładni i uznaniu, iż odwołujący wydatkował środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w sposób niezgodny z ustawą,

- naruszenie art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe świadczeń pieniężnych wypłaconych zainteresowanym z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010 – 2012,

- naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie

wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe, świadczeń pieniężnych wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne świadczeń pieniężnych wypłaconych zainteresowanym z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń pieniężnych wypłaconych zainteresowanym z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Pracy świadczeń pieniężnych wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012.

Na podstawie powyższych zarzutów płatnik składek wniósł o uznanie przez organ odwołania za słuszne i uchylenie na podstawie art. 477⁹ § 2 k.p.c. zaskarżonych decyzji w całości, a następnie umorzenie postępowania.

W przypadku nadania sprawie dalszego biegu płatnik składek wniósł o:

- uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonych decyzji przez sąd w ten sposób, iż odwołujący nie jest zobowiązany do uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, wypadkowe, chorobowe oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych wypłaconych im w latach wskazanych w zaskarżonych decyzjach z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych świadczeń pieniężnych,

- zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł w przypadku każdej ze spraw dotyczących wyżej wskazanych zaskarżonych decyzji.

Pozwany organ rentowy w odpowiedziach na odwołanie wniósł o ich oddalenie w całości oraz o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarządzeniami z dnia 4 listopada 2013 r. sprawy z odwołań od w/w decyzji zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia z niniejszą sprawą VII 5313/13.

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014 r. (sygn. akt VII U 5313/13) Sąd Okręgowy w Poznaniu, VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołania od wymienionych wyżej decyzji (pkt 1 do 10 wyroku) oraz zasądził od odwołującej się spółki na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w P., kwotę po 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę powołanego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o. o. w P. (dalej: płatnik składek) powstał w 2004 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

U płatnika składek zatrudnieni byli na podstawie umowy o pracę są m.in.: E. N., M. O., K. K., E. K., M. P., D. P., E. P., K. O., A. T., B. P..

U płatnika składek funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (dalej: (...)). Zarządzeniem nr (...) Prezesa Zarządu Sp. z o.o. (...) „Szpital w P. im. prof. S. D.” wprowadzono nowy Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z § 4 Regulaminu osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS są pracownicy jednostki zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, emeryci i renciści – byli pracownicy, pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych. Środki z ZFŚS przeznaczone zostały na finansowanie (dofinansowywanie) m.in. dodatków świątecznych, bonów towarowych świątecznych, wypłaty świadczenia wakacyjnego raz w roku, dokonywanej po wykorzystaniu przez pracownika urlopu wypoczynkowego w wymiarze minimalnym 10 kolejnych dni roboczych (§ 3 Regulaminu).

Środkami funduszu administruje komórka socjalna (§ 10 ust. 3 Regulaminu). Świadczenia przyznawane są na wniosek przez Kierownika jednostki na podstawie kwalifikacji Komisji Socjalnej (§ 7 i § 10 ust. 2 Regulaminu).

Wypłata ekwiwalentu wakacyjnego za 2010, została objęta protokołem spotkania Komisji Socjalnej z dnia 7 maja 2010 r. Komisja Socjalna ustaliła, że wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2010 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni kolejnych dni roboczych. Wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płac w terminie do 27. każdego miesiąca. Wypłaty będą realizowane jeden raz w miesiącu w terminie do 30. każdego miesiąca. Komisja Socjalna wprowadziła zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia u płatnika według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za I kwartał 2010 roku według GUS (3.340,89zł). Wypłata miała nastąpić w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu. Komisja Socjalna ustaliła kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 240,00 zł,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 220,00 zł.

Stan pracowników Komisja Socjalna określiła na dzień 31 marca 2010 r. Komisja ustaliła, że osoby zatrudnione po 1 kwietnia 2010 r. nie otrzymają ekwiwalentu wakacyjnego za 2010 r., a stażyści i rezydenci otrzymają ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

Ekwiwalent wakacyjny za 2010 r. został wypłacony w okresie od czerwca do grudnia 2010 r. zgodnie z kryteriami wskazanymi przez Komisję Socjalną. W przypadku osób zatrudnionych na niepełny etat ekwiwalent został wypłacony w niższej wysokości, zachowując stosunek do zarobków i wielkości etatu.

W dniu 5 listopada 2010 r. Komisja Socjalna opracowała także warunki wypłaty świadczenia świątecznego, tzw. „karpiego” oraz talonów świątecznych. Dla wypłaty świadczenia przyjęto stan pracowników na dzień 1 października 2010 roku z nieprzerwanym zatrudnieniem co najmniej 6 miesięcy. Podział wysokości świadczenia ustalono na podstawie kryterium średniego przychodu pracownika szpitala w I kwartale 2010 roku – przychód powyżej 3.340,89 zł (wypłata na osobę 600,00 zł brutto) oraz przychód poniżej 3.340,89 zł (wypłata na osobę 700,00 zł brutto). Wysokość wypłaty świadczenia miała przy tym odpowiadać wielkości etatu. W przypadku osób, wobec których skierowana była egzekucja, Komisja Socjalna ustaliła, że zamiast świadczenia zostaną im wydane talony świąteczne o kwocie równoważnej. Świadczeniem zostały objęte także osoby przebywające na urloпах wychowawczych. Komisja Socjalna ustaliła także, że świadczenia otrzymają stażyści i rezydenci z roku 2009, a wypłata nastąpi zgodnie z powyższymi ustaleniami, jednakże kwota świadczenia nie będzie wyższa od kwoty przeznaczonej przez Ministerstwo Zdrowia, ale po umniejszeniu kwoty ekwiwalentu wakacyjnego, zaś stażyści i rezydenci z 2010 r. mieli otrzymać świadczenia świąteczne w kwocie należnej za 2010 rok.

Świadczenia świąteczne zostały wypłacone zgodnie z powyższymi warunkami, a osoby świadczące pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy otrzymały świadczenie stosunkowo niższe. Wydano także talony świąteczne.

W 2011 r. Komisja Socjalna ustaliła warunki wypłaty ekwiwalentu wakacyjnego za 2011 r. Wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w roku 2011 mogła nastąpić jeden raz w roku i miała być zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 kolejnych dni roboczych. Podstawę dla zróżnicowania wysokości ekwiwalentu stanowiło wynagrodzenie brutto pracownika z tytułu zatrudnienia u płatnika według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2010 roku według GUS (3.438,21 zł) i dla pełnego etatu wynosiło:

1. przy przychodzie poniżej średniej krajowej – 260,00 zł,
2. przy przychodzie powyżej średniej krajowej – 240,00 zł,

Ustalono przy tym, że ekwiwalent wakacyjny przysługuje pracownikom po upływie 6-miesięcznego okresu zatrudnienia, a stażyści i rezydenci otrzymają ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

Ekwiwalent wakacyjny ustalony zgodnie z powyższymi warunkami został w 2011 r. wypłacony. W przypadku osób zatrudnionych na niepełny etat ekwiwalent został wypłacony w niższej wysokości, zachowując stosunek do zarobków i wielkości etatu.

W październiku i listopadzie 2011 r. Komisja Socjalna opracowała warunki wypłaty świadczenia świątecznego, tzw. „karpiego”, ustalając je na stan ilościowy pracowników zatrudnionych nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy na dzień 1 października 2011 r. Podział wysokości świadczenia miał nastąpić według kryterium dochodowego – przychód powyżej 3.466,33 zł (wypłata na osobę 700,00 zł brutto) oraz przychód poniżej 3.466,33 zł (wypłata na osobę 800,00 zł brutto), przy uwzględnieniu średniego przychodu pracownika za I kwartał 2011 r. Wypłata świadczenia miała objąć także osoby przebywające na urlopie wychowawczym. W przypadku osób, wobec których prowadzone było postępowanie egzekucyjne ustalono, że zamiast świadczenia otrzymają one talony świąteczne w kwocie odpowiadającej wysokości świadczenia świątecznego.

Świadczenie świąteczne zostało wypłacone według warunków ustalonych przez Komisję Socjalną.

Komisja Socjalna w 2012 r. opracowała warunki wypłaty ekwiwalenty wakacyjnego ustalając, że wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2012 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 kolejnych dni roboczych, przy czym ekwiwalent wakacyjny miał przysługiwać jedynie pracownikom, którzy byli zatrudnieni co najmniej 6 miesięcy. Komisja wprowadziła zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według średniego dochodu brutto pracownika za I kwartał roku 2012 r. przy porównaniu do wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia u płatnika według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2011 roku według GUS (3.586,75 zł) i ustaliła, że wysokość świadczenia wyniesie:

1. za przychód poniżej średniej krajowej – 260,00 zł,
2. za przychód powyżej średniej krajowej – 240,00 zł.

Stażyści i rezydenci mieli otrzymać ekwiwalent wakacyjny w kwocie ustalonej zgodnie z powyższymi regulami, jednakże nie wyższej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

Ekwiwalent wakacyjny za 2012 r. został wypłacony zgodnie z kryteriami wskazanymi przez Komisję Socjalną. W przypadku osób zatrudnionych na niepełny etat ekwiwalent został wypłacony w niższej wysokości, zachowując stosunek do zarobków i wielkości etatu.

W październiku 2012 r. zostały ustalone kryteria przyznania i wypłaty świadczenia świątecznego, tzw. „karpiego” w 2012 r. Świadczenie to zostało przyznane pracownikom zatrudnionym nieprzerwanie przez okres co najmniej 6 miesięcy wykonującym pracę na podstawie umowy o pracę oraz przebywającym na urloпах wychowawczych. Zróźnicowanie wysokości świadczenia ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale 2012 roku według GUS (3.496,82 zł) i średniego miesięcznego przychodu pracownika za II kwartał 2012 r. Na tej podstawie przyjęto, że:

- przy miesięcznym przychodzie pracownika do kwoty 2.797,46 zł wynosić ono będzie 800 zł brutto,
- przy miesięcznym przychodzie pracownika w przedziale 2.797,47 zł do 3.496,82 zł – kwota 700 zł brutto,
- przy miesięcznym przychodzie pracownika powyżej kwoty 3.496,82 zł – kwota 600 zł brutto.

Na pisemny wniosek pracownika dopuszczono możliwość wypłaty świadczenia „karpiego” w formie talonu świątecznego. Stażyści i rezydenci mieli otrzymać świadczenia w kwocie zgodnej z powyższymi kryteriami dochodowymi, przy czym kwota świadczenia „karpiego” nie mogła przekraczać wysokości środków otrzymanych z Ministerstwa Zdrowia lub Urzędu Marszałkowskiego z uwzględnieniem wcześniej otrzymanych świadczeń socjalnych.

Świadczenie „karpie” zostało wypłacone w listopadzie i grudniu 2012 r.

Przy przyznawaniu świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tj. ekwiwalentu wakacyjnego i świadczenia „karpiego” w latach 2010-2012 nie brano pod uwagę sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników.

W latach 2010-2012 płatnik składek wypłacał ekwiwalent wakacyjny wyłącznie na podstawie wniosku pracownika, który wykorzystał urlop w wymiarze co najmniej 10 dni. Nie było wymagane złożenie oświadczenia o wysokości osiągniętych dochodów w rodzinie ani podania ilości członków rodzin. Do wniosku o świadczenia należało dołączyć jedynie oświadczenie o długości urlopu. Jedynym kryterium był wymiar czasu pracy pracownika, stażu pracy i średni przychód pracownika u płatnika w określonych przez Komisję Socjalną okresach – kryteria te decydowały jednak o wysokości świadczenia, a nie o możliwości jego przyznania (osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy otrzymywała wyższe świadczenie, niż osoba zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy; osoba przekraczająca ustalony próg dochodowy otrzymywała świadczenie niższe, przy tym nie było pracowników, których przychód wyłączałby ich z możliwości otrzymania świadczenia).

Świadczenie świąteczne, tzw. „karpie” bądź talony świąteczne (o równowartości świadczenia „karpiego”) były przyznawane wszystkim pracownikom, którzy przepracowali u płatnika składek nieprzerwanie minimum pół roku. Pracownicy nie byli zobowiązani do złożenia indywidualnych wniosków o przyznanie świadczenia, ponieważ ilość osób uprawnionych do świadczenia była ustalana z uwagi na stan zatrudnienia na określony przez Komisję Socjalną dzień, a wysokość świadczenia zależała tylko od wymiaru czasu pracy pracownika, stażu pracy i jego średniego przychodu uzyskiwanego u płatnika składek (stanowiło to podstawę zróźnicowania wysokości świadczenia, żadna jednak grupa, z uwagi na osiągnięte przychody nie została wyłączona od tych świadczeń).

Zasady wypłaty świadczeń z ZFŚS zmieniły się od 2013 r. – od tego czasu świadczenie z ZFŚS miało być przyznawane na wniosek, do którego należy dołączyć oświadczenie o dochodach swoich, jak i małżonka oraz ilości członków rodziny.

Sytuacja materialna pracowników, już z racji samych uzyskiwanych u płatnika składek wynagrodzeń, jest zróźnicowana. Płatnik składek zatrudnia różne grupy zawodowe, w tym lekarzy, pielęgniarki, sanitariuszy, pracowników administracyjnych, których zarobki są zróźnicowane zarówno między samymi grupami zawodowymi, jak i wewnątrz tych grup.

Zainteresowana **E. N.** z ZFŚS otrzymała:

- w sierpniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00zł,
- w lipcu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w sierpniu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 800,00 zł.

Zainteresowana **M. O.** z ZFŚS otrzymała:

- w lipcu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w styczniu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w czerwcu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.

Zainteresowana **K. K.** z ZFŚS otrzymała:

- w sierpniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00zł,
- w sierpniu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w sierpniu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 800,00 zł.

Zainteresowana **E. K.** z ZFŚS otrzymała:

- w lipcu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00zł,
- w sierpniu 2011 r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2011 r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w lipcu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.

Zainteresowana **M. P.** z ZFŚS otrzymała:

- w listopadzie 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 220,00 zł,

- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00zł,
- w lipcu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w październiku 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.

Zainteresowana **D. P.** z ZFŚS otrzymała:

- w sierpniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w maju 2011 r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.

Zainteresowana **E. P.** z ZFŚS otrzymała:

- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w kwietniu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,

Zainteresowany **K. O.** z ZFŚS otrzymał:

- w sierpniu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł,
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 800,00 zł,

Zainteresowana **A. T.** z ZFŚS otrzymała:

- w grudniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł oraz świadczenie świąteczne w kwocie 700,00zł,
- w listopadzie 2011 r. świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł,
- w styczniu 2012r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.

Zainteresowana **B. P.** z ZFŚS otrzymała we wrześniu 2010 r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 120,00 zł. Ubezpieczona świadczyła pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy 1/2 etatu.

Płatnik składek nie wliczył do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w/w wypłat.

Na rozprawie w dniu 12 marca 2014 r. przeprowadzonej w sprawie o sygn. akt VII U 4810/13 Przewodniczący zarządził połączenie niniejszej sprawy do łącznego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt VII U 4810/13.

Na rozprawie w dniu 12 marca 2014 r. (sygn. akt VII U 4810/13) Sąd postanowił wezwać do udziału w sprawach w charakterze zainteresowanych: E. N., M. O., K. K., E. K., M. P., D. P., E. P., K. O., A. T., B. P..

Po zamknięciu rozprawy Przewodniczący zarządził rozłączenie sprawy niniejszej do odrębnego rozstrzygnięcia oraz dołączenie do niej odpisu protokołu rozprawy.

Mając na uwadze powyżej ustalony stan faktyczny, po przedstawieniu oceny zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów i zeznań świadków, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołania płatnika składek nie zasługiwały na uwzględnienie.

Jako podstawy prawne rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przywołał następujące przepisy: art. 18 ust. 1, art. 20 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 4 pkt 9 tejże ustawy w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.).

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że nie sposób uznać, aby świadczenia wypłacone zainteresowanym miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, zdaniem Sądu Okręgowego, że odwołujący dokonując podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie analizował sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z funduszu. Uzależnienie wysokości świadczenia wyłącznie od wymiaru czasu pracy pracownika, stażu pracy i wysokości przychodu osiąganego jedynie u płatnika składek w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Przepisy art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wskazują bowiem, że przyznawanie tych świadczeń jest ściśle zależne od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z Funduszu. Stąd ich podział powinna poprzedzać indywidualna ocena sytuacji osób uprawnionych pod kątem kryterium socjalnego, na podstawie oświadczeń pracowników o wysokości wszystkich dochodów uzyskiwanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby.

Podsumowując, Sąd uznał, że uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przychodów zainteresowanych w postaci dofinansowania do urlopu wypoczynkowego organizowanego przez pracowników oraz wydawania bonów towarowych było prawidłowe.

Z powyższych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. i cytowanych powyżej przepisów prawa materialnego oddalił odwołania płatnika składek od wszystkich zaskarżonych decyzji.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz §2 i §11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U.2013, poz. 490) mając na uwadze charakter sprawy i nakład pracy pełnomocnika. Należy mieć na uwadze, że rozpoznawane sprawy mimo ich technicznego połączenia na podstawie art. 219 kpc pozostawały oddzielnymi sprawami, co uzasadniało zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w każdej z tych spraw.

Powyższe rozstrzygnięcie w całości apelacją zaskarżył płatnik składek Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpitala w P. im. prof. S. D. (obecnie Szpital w P. im. prof. S. D. S.A. z siedzibą w P.), zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów i dokonania błędnych ustaleń faktycznych, które skutkowały przyjęciem, iż wypłacony zainteresowanym przez odwołującą spółkę w latach 2010-2012 ekwiwalent wakacyjny oraz świadczenia świąteczne nie mają charakteru socjalnego i zostały wypłacone niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 t.j. ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu

wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych na rzecz zainteresowanych stanowią przychód w rozumieniu tego przepisu i powinny stanowić podstawę wymiaru składek,

- art. 18 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych, finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;

- 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych, nie zostały sfinansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, albowiem podział środków z tego funduszu nastąpił niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 2 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r, poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, iż świadczenia wypłacone zainteresowanym nie miały charakteru socjalnego, co w konsekwencji spowodowało przyjęcie, iż brak było podstaw, aby wyłączyć je z podstawy wymiaru składek;

- art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż odwołujący przy wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych powinien uwzględnić każdorazowo sytuację życiową, rodzinną i materialną pracownika, przy łącznym zastosowaniu wszystkich wskazanych w ust. 1 powołanego przepisu wymogów.

Powołując się na wskazane powyżej zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie wniesionego odwołania w całości i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej spółki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto Apelujący wniósł o skierowanie następujących zapytań prawnych do Sądu Najwyższego:

1. Czy na gruncie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz.592 ze zm.)

a) ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne wypłacone pracownikowi przez pracodawcę jako administratora środków socjalnych pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych należy zaliczyć do katalogu świadczeń wskazanych w art. 8 ust. 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy?

b) pracodawca jest zobowiązany do każdorazowego ustalania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika poprzez złożenie przez niego oświadczenia o dochodach na członka rodziny w przypadku wypłaty przez niego na rzecz pracowników ekwiwalentu wakacyjnego i świadczenia świątecznego?

1. Czy w sytuacji, gdy pracodawca wskazał w obowiązującym u niego zakładowym regulaminie świadczeń socjalnych, iż ekwiwalent, wakacyjny i świadczenie świąteczne stanowią świadczenia realizowane w ramach działalności socjalnej pracownika to okoliczność, iż nie pobierał oświadczenia o dochodach na członka rodziny pozbawia ulgi przewidzianej w § 2 ust. 1 pkt 19 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998 Nr 161. poz. 1106 ze zm.)?

Pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Sąd Apelacyjny stwierdza, że zarzuty apelacji są bezzasadne, a zatem podlega ona oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy prawidłowo organ rentowy uznał, że przychód uzyskany przez zainteresowanych: E. N., M. O., K. K., E. K., M. P., D. P., E. P., K. O., A. T. i B. P., tytułem dofinansowania z okazji Świąt oraz ekwiwalentu wakacyjnego za okresy i w wysokościach wskazanych w zaskarżonej decyzji, w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. z siedzibą w P., stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm., zwanej dalej ustawą systemową, bądź ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych). Zgodnie z art. 18 ust. 1 tejsze ustawy - podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód - w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wynika z art. 4 ust. 9 ustawy systemowej.

Przychodem ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy zgodnie z art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach społecznych oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. nr 161 poz. 1106). W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek. I tak, w punkcie 19 wskazano, że świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie stanowią podstawy wymiaru składek. Zatem, mimo iż kwoty uzyskane przez pracowników z funduszu świadczeń socjalnych, mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią one podstawy wymiaru składek z uwagi na cytowaną treść § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. Regulacja zawarta w tym przepisie jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc, tak jak w przedmiotowej sprawie, świadczenia pieniężne przyznawane jako ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne pochodzą ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tego przepisu.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Wskazać należy, że pracodawcy nie mają bezwzględnego obowiązku prowadzenia działalności socjalnej na rzecz pracowników, bowiem przepisy kodeksu jedynie postulują prowadzenie takiej działalności, w miarę posiadanych środków socjalnych co wynika z treści art. 94 pkt 8 ustawy z dnia

26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.). Jednakże, by nie dopuścić do zupełnej dowolności w omawianym zakresie, obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników został warunkowo ujęty w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U z 2012.592, dalej ustawa z dnia 4 marca 1994r., albo ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych), z której wynika, że pracodawcy są uprawnieni do dowolnej modyfikacji w prawie wewnątrzzakładowym (w układach zbiorowych pracy) obowiązków wynikających z ustawy, aby umożliwić im uzależnienie działalności socjalnej od posiadanych warunków i możliwości. Powyższe oznacza, że zgodnie z intencją ustawodawcy zakładowy fundusz świadczeń socjalnych jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu. Z kolei art. 2 pkt 1 wskazanej ustawy zwraca uwagę na pojęcie definicji „działalność socjalna”, które utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych, sposobem ich gromadzenia i wydatkowania. Zawarta w cytowanych przepisach definicja działalności socjalnej daje pracodawcy możliwość zakupu ze środków funduszu m.in. bonów towarowych czy też przyznawania świadczeń pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia, czy ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy, jednakże warunkiem umożliwiającym przyznanie świadczeń socjalnych jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania.

Mimo jednak, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w wewnętrznym regulaminie, to ustawa stawia warunek wyrażony w ogólnej zasadzie określonej w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Ustawa zatem nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów i nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu, pozostawiając te kwestie jego dobrowolnej decyzji, jednakże pracodawca administrujący środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może ich wydatkować niezgodnie z regulaminem zakładowej działalności socjalnej, którego postanowienia nie mogą być sprzeczne z zasadą przyznawania świadczeń według kryterium socjalnego określonego w przywołanym przepisie, to jest uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331).

Z powyższych rozważań wynika, iż aby pracodawca mógł dysponować swobodnie środkami z Funduszu i następnie nie wliczać do podstawy wymiaru składek wypłacanych z niego swoim pracownikom kwot, to muszą one być przyznawane zgodnie ze wskazanymi powyżej zasadami. Oznacza to, że pracodawca powinien znać sytuację życiową, rodzinną i materialną swoich pracowników. Ustawodawca pozostawił swobodę pracodawcy w sposobie pozyskiwania tych informacji. W doktrynie i judykaturze, która niejednokrotnie zajmowała się przedmiotową problematyką, wskazano na elementy, które powinny być przez pracodawcę uwzględniane przy zbieraniu informacji warunkujących przyznawanie świadczeń socjalnych z Funduszu osobom uprawnionym (patrz wskazane przez Sąd I instancji: wyrok SN z dnia 16 września 2009 roku, I UK 121/09, wyrok SA w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2013 roku, III AUa 759/12, wyrok SA w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 roku, III AUa 1064/12, uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 czerwca 2012 roku, I UK 140/12).

Sąd Apelacyjny wskazuje, że ustalając regulamin dysponowania funduszem, trzeba pamiętać o podstawowej zasadzie przyznawania ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinna być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy zatem brać pod uwagę także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, dochody członków jego rodziny i dochody osób pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem (vide Danuta Fyszemberg, wyjaśnienia - Sł.Pracow.1997.2.20, Monika Mrozowska, artykuł - Pr.Pracy.2001.11.10). Ponieważ przepisy ustawy nie określają sposobu dokumentowania dochodów pracowników do celów socjalnych, pracodawca może i powinien, według zasad

przyjętych w wewnętrznym regulaminie, poprosić o oświadczenie o sytuacji dochodowej pracownika i członków jego rodziny (vide Jadwiga Stefaniak, wyjaśnienia - Sł.Pracow.2001.4.14). Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał w uzasadnieniu, że: „możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu”. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie m.in. w powołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009r. sygn. akt I UK 121/09 - cyt.: „2. Przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady”.

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest źródło finansowania przyznanych świadczeń, bowiem pochodziło ze środków zgromadzonych w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Apelujący organ rentowy kwestionował sposób przyznawania tychże świadczeń, zdaniem ZUS były one przyznawane z pominięciem kryterium socjalnego, tj. bez analizy sytuacji materialnej i życiowej poszczególnych pracowników.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z stanowiskiem Sądu Okręgowego, uzasadnionym w sposób prawidłowy i wyczerpujący w treści pisemnego uzasadnienia wyroku. Podkreślić należy, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołująca spółka dokonując podziału i przydziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nie analizowała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu. Jedynym kryterium decydującym o przyznaniu dofinansowania był dochód osiągany przez pracownika z tytułu pracy w spółce, staż pracy i wymiar czasu pracy. Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Wskazana powyżej zasada wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym winno jej przysługiwać wyższe świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być zatem mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej zainteresowanej przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku i świadczeń świątecznych. Nie musi to wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną, jak i materialną - jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu dofinansowania do Świąt Bożego Narodzenia wyłącznie z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego u płatnika nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, iż słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że przychód osiągnięty przez zainteresowanych, szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106).

Odnosząc się z kolei do wniosku apelującego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu wskazanych pytań prawnych, Sąd Apelacyjny wskazuje, że w myśl art. 390 § 1 k.p.c., pytanie prawne kieruje się do Sądu Najwyższego, jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Treść tego przepisu wskazuje, że ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi dla rozstrzygnięcia sprawy. Przymiotnik kwalifikujący „poważne” oznacza, że muszą istnieć zasadnicze trudności w ich wyjaśnieniu przy wykorzystaniu podstawowych metod wykładni, zwłaszcza w sytuacji, gdy możliwa jest różna interpretacja budzących wątpliwości przepisów, przy czym za każdą z możliwych interpretacji przemawiają doniosłe, w ocenie sądu odwoławczego, argumenty prawne, gdy ponadto brak jest wypowiedzi Sądu Najwyższego, odnoszących się do dostrzeżonego zagadnienia prawnego lub jednolitego, i przekonującego sąd odwoławczy stanowiska doktryny (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r. III CZP 132/13, LEX nr 1482402, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r. III CZP 19/12, LEX nr 1212819).

W doktrynie prawniczej i orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że zagadnienie prawne stanowiące przedmiot zapytania może dotyczyć jedynie takich problemów prawnych, które powstają w związku z rozstrzygnięciem sprawy, co jest rozumiane jako istnienie związku przyczynowego między problemem prawnym a podjęciem decyzji co do istoty sprawy (T. Ereciński- Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego).

W ocenie niniejszego Sądu, w przedmiotowej sprawie wnioski apelującego nie zasługują na uwzględnienie, albowiem zawarte we wniosku pytania prawne wykraczają poza zakres pojęcia „zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości” w rozumieniu art. 390 § 1 k.p.c. Jak już wskazano powyżej, wykładnia art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest jednoznaczna i niniejszy Sąd nie powziął żadnych wątpliwości przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy. Należy wskazać, że nie można powoływać się na wątpliwości, jeżeli w danej sprawie Sąd Najwyższy dokonał już wykładni przepisów prawa, a nie doszło do zmiany stanu prawnego ani do istotnej zmiany okoliczności faktycznych (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UZP 3/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 253).

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny uznał, że złożona apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., albowiem apelujący nie wykazał, aby zaszyły szczególnie uzasadnione przesłanki w rozumieniu tego przepisu.

del. SSO Katarzyna Schönhof- Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Ewa Cyran
---	-------------------------	---------------